

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

17 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 iunie 2021, în cauza penală privind-o pe

Brăilian Raisa Xxxx, născută la xxxx,
originară și domiciliată în s. xxxx, r-nul xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 21.02.2019 – 09.04.2021;

2. instanța de apel: 16.08.2019 – 29.06.2021;

3. instanța de recurs: 20.08.2021 – 17.01.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Soroca, sediul Florești din 09 aprilie 2021, Brăilian Raisa a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 327 alin. (1) și art. 332 alin. (1) Cod penal.

Procesul penal de acuzare în privința cet. Brăilian Raisa în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 327 alin. (1) și art. 332 alin. (1) Cod penal, a fost încetat în baza art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, din motivul prescripției tragerii la răspundere penală, cu liberarea de răspundere penală.

A fost admisă integral acțiunea civilă și s-a încasat de la Brăilian Raisa în beneficiul cet. Ucrainciuc Aculina, suma de 11 305 (unsprezece mii trei sute cinci) lei cu menținerea sechestrului până la repararea prejudiciului cauzat.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, inculpata Brăilian Raisa, activând în funcția de specialist pentru reglementarea regimului proprietății funciare a primăriei comunei Japca, r-nul Florești, fiind numită în funcția respectivă prin dispoziția nr. 61 din 19.09.2006 a primarului com. Japca, r-nul Florești, prin urmare, în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (2) Cod penal fiind persoană publică, având în virtutea funcției deținute anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorităților publice, prevăzute în contractul individual de muncă și Fișa postului specialistului în reglementarea regimului proprietății

funciare, fiind responsabilă de ținerea Cadastrului Funciar, organizarea și efectuarea lucrărilor pentru reglementarea regimului proprietății funciare pe teritoriul primăriei, exercitarea controlului de stat asupra folosirii și protecției pământurilor în limitele teritoriului ce țin de competența primăriei, reglementarea relațiilor funciare conform Codului funciar, pregătirea, înregistrarea și eliberarea în modul stabilit de lege a documentelor juridice posesorilor funciari, repartizarea în natură a terenurilor în folosință, proprietate și arendă, fiind responsabilă de exercitarea atribuțiilor sale de serviciu în strictă conformitate cu legislația în vigoare, știind cu certitudine că în conformitate cu prevederile art. 12 din Codul funciar, aprobat prin Legea RM nr. 828 din 25.12.1991, autentificarea dreptului de proprietate asupra cotei de teren echivalent se face în baza hotărârii autorităților administrației publice locale prin eliberarea unui titlu ce confirmă acest drept, iar art. 13 al Codului funciar stabilește că, primăria satului (comunei) eliberează titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru fiecare teren, înregistrează proprietarii terenurilor în registrul cadastral al deținătorilor de terenuri, folosind intenționat situația de serviciu, din interes material și alte interese personale, a săvârșit infracțiunile de abuz de serviciu și fals în acte publice în următoarele circumstanțe:

Astfel ea, acționând în mod intenționat, folosind situația de serviciu, urmărind scopul repartizării ilegale în proprietate privată fiului său Brăilian Anatolie, a unui lot de teren agricol cu suprafața de 0,7799 ha pe teritoriul primăriei com. Japca, în interes material și personal, exprimat prin necesitatea camuflării acțiunilor sale ilegale și redării acestor acțiuni a unui aspect legal în vederea obținerii scopului său de împrumut ilegală a fiului său Brăilian Anatolie cu lotul de teren agricol indicat supra, contrar prevederilor art. 10 Cod funciar, aprobat prin Legea RM nr. 828 din 25.12.1991, care stipulează că, de competența consiliilor satești (comunale) ține atribuirea terenurilor fără schimbarea destinației acestora, în modul stabilit de lege și autentificarea drepturilor deținătorilor de terenuri, în modul stabilit de lege; contrar prevederilor art. 12 Cod funciar care stipulează că, autentificarea dreptului de proprietate asupra cotei de teren echivalent se face în baza hotărârii autorităților administrației publice locale prin eliberarea unui titlu ce confirmă acest drept, în una din zilele lunii septembrie a anului 2012, data exactă a fost imposibilă de a fi stabilită de către organul de urmărire penală, a falsificat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren a sectorului de teren cu nr. cadastral xxxx în care au fost introduse date vădit false precum că, prin Decizia Consiliului comunal Japca nr. xxx din 06.07.2000, deținătorului Brăilian Anatolie, care este fiul său, i-a fost repartizat în proprietate privată pământ cu o suprafață totală de 0,7779 ha, iar Titlul a fost trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri cu nr. 1091 la data de 06.07.2000. În continuare, pentru a-și duce acțiunile sale infracționale până la capăt, Brăilian Raisa a semnat în Titlul cu nr. cadastral xxxx la rubricile „*Inginerul pentru reglementarea regimului proprietății funciare*” și „*Secretarul*”, prezentându-l ulterior pentru semnare primarului com. Japca Galben Tudor. În realitate, terenul agricol cu nr. cadastral xxxx aparținea cet. Ucrainciuc Mihail la momentul decedat, căruia prin Dispoziția primarului com. Japca nr. 2 din 25.02.1999 i-a fost repartizat acest teren

agricol din fondul de rezervă al primăriei. Prin astfel de acțiuni, Brăilian Raisa a cauzat daune în proporții considerabile în sumă de 11305 lei reprezentantului (succesorului) părții vătămate Ucrainciuc Aculina.

Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren este prevăzut în Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 449 din 29.06.1992 despre aprobarea modelelor unice ale documentelor, ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară.

Tot ea, activând în aceeași funcție, având aceleași atribuții de serviciu, acționând în mod intenționat, folosind situația de serviciu, urmărind același scop de repartizare ilegală în proprietate privată fiului său Brăilian Anatolie a unui lot de teren agricol cu suprafața de 0,7799 ha, în interes material și personal, exprimat prin necesitatea camuflării acțiunilor sale ilegale și redării acestor acțiuni a unui aspect legal în vederea obținerii scopului său de împrumut ilegală a fiului Brăilian Anatolie cu lotul de teren agricol indicat supra, în una din zilele lunii septembrie a anului 2012, data exactă a fost imposibilă de a fi stabilită de către organul de urmărire penală, a falsificat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren a sectorului de teren cu nr. cadastral xxxx în care au fost introduse date vădit false precum că, prin Decizia Consiliului comunal Japca nr. xxx din 06.07.2000, deținătorului Brăilian Anatolie i-a fost repartizat în proprietate privată pământ cu o suprafață totală de 0,7779 ha. În continuare, Brăilian Raisa a semnat personal în Titlul cu nr. cadastral xxxx la rubricile „Inginerul pentru reglementarea regimului proprietății funciare” și „Secretarul”, prezentându-l ulterior pentru semnare primarului com. Japca Galben Tudor, redându-i astfel documentului fals un caracter aparent legal. În realitate, terenul agricol în litigiu aparținea cet. Ucrainciuc Mihail la moment decedat, căruia prin Dispoziția primarului com. Japca nr. xx din 25.02.1999 i-a fost repartizat acest teren agricol din fondul de rezervă al primăriei. Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren este prevăzut în Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 449 din 29.06.1992 despre aprobarea modelelor unice ale documentelor, ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară, astfel acesta este un document oficial.

La data de 16 februarie 2021, procurorul a depus ordonanță de modificare a învinuirii cet. Brăilian Raisa, incriminându-i acesteia săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal - *abuzul de serviciu*, cu semnele de calificare: *folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu în interes material și în alte interese personale, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice* și art. 332 alin. (1) Cod penal - *falsul în acte publice*, cu semnele de calificare: *înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, acțiuni săvârșite din interes material și din alte interese personale*.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatului, care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a sentinței, rejudecarea cauzei și emiterea unei sentințe de achitare a cet. Brăilian Raisa cu respingerea acțiunii civile.

În argumentarea apelului a invocat că:

- sentința este neîntemeiată și ilegală deoarece instanța de fond a dat o apreciere eronată probelor acuzării, or nici un martor nu a prezentat în fața instanței careva probe acuzatorii doar cet. Ucrainciuc Aculina a avut pretenții pe care le-a considerat neîntemeiate;

- instanța de fond eronat a expus în textul sentinței unele declarații ale martorilor acuzării. A distorsionat declarațiile martorului Galben Nadejda, Prisacari Iulia, Ucrainciuc Aculina și Covali Valerii. Nu a fost argumentat legal prejudiciul material;

- instanța a ignorat faptul, că acuzatorul nu a prezentat nici o dovadă a prejudiciului, nici un act, certificate sau raport de evaluare a terenului care nu i-a aparținut niciodată cu drept de proprietate cet. Ucrainciuc Mihail, la fel admiterea acțiunii civile de încasare în beneficiul cet. Ucrainciuc Aculina a sumei de 11 300 lei MD este ilegală;

- instanța de fond ilegal a expus declarațiile unor martori, racordându-le scopului de învinuire al cet. Brăilian Raisa, violând prevederile art. 384 alin. (4) Cod de procedură penală. Instanța de judecată a menționat în sentință declarațiile martorilor care nu au fost prezenți și audiați în ședință, și nici declarațiile lor de la urmărirea penală nu au fost date citirii în ședința de judecată;

- instanța de fond a dat o apreciere eronată situației de fapt și de drept. A ignorat faptul, că Ucrainciuc Aculina nu poate avea statut de parte vătămată și civilă, deoarece acuzatorul de stat, cât și dânsa nu au prezentat instanței nici un act ca dovadă a succesiunii în privința terenului de 0,70 ha oferit de Primăria Japca, Florești în folosință fiului decedat. A indicat că este necesară verificarea materialelor dosarului penal în care lipsește dovada, că Ucrainciuc Aculina poate fi recunoscută ca succesori și parte vătămată a fiului său decedat în coraport cu terenul de 0,70 ha oferit de primărie în folosință. A fost ignorat faptul, că procurorul nu a prezentat nici o dovadă a falsului Titlului de proprietate cu nr. xxxx și nr. xxxx. Nu s-a prezentat în acest sens nici un Raport de expertiză, Notă informativă de la Cadastru sau organul funciar competent. Raportul de expertiză grafologică confirmă spusele inculpatei, că dânsa a semnat în locul secretarului primăriei Japca, r-nul Florești, fiind obligată să semneze înlocuindu-l pe secretar, care la acel moment era peste hotare, la lucru, fapt confirmat de el în fața instanței de judecată;

- instanța de fond ilegal a admis acțiunea civilă deoarece procesul penal de învinuire în privința cet. Brăilian Raisa în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 327 alin. (1) și art. 332 alin. (1) Cod penal, s-a încetat în baza art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, din motivul prescripției tragerii la răspunderea penală.

Ca efect al încetării procesului penal, încetează oricare acțiune de constrângere față de inculpat, astfel, decizia de recunoaștere a acțiunii civile este una ilegală;

- potrivit art. 413 alin. (3) Cod de procedură penală, a solicitat cercetarea suplimentară a probelor administrate în prima instanță, deoarece declarațiile unor martori sunt distorsionate.

Instanța de fond a dat o apreciere eronată probelor acuzații și a consemnat în sentință declarațiile a cinci martori a acuzații, care nu au fost audiați în ședință.

3.2. Inculpata Brăilian Raisa, care a solicitat admiterea apelului, anularea sentinței, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie achitat.

În argumentarea cererii de apel a menționat, că nu a săvârșit nici o infracțiune și nici un martor al acuzații nu a declarat careva probe în acest sens.

Ucrainciuc Aculina nu poate fi succesori al fiului decedat în privința terenului de 0,70 ha ce a fost repartizat în folosință de Primăria com. Japca cu drept ulterior de privatizare deoarece decedatul Ucrainciuc Mihail nu a perfectat actele de proprietate.

Nu a falsificat nici un Titlu de proprietate doar a semnat în locul secretarului fiind obligată să o facă, conținutul Titlurilor de proprietate nu au fost falsificate de nimeni doar cadastru raional a schimbat numerele. Nu există nici un raport de examinare care dovedește falsul acestor Titluri de proprietate. Astfel, nu a produs nici un prejudiciu cet. Ucrainciuc Aculina deoarece nu a avut nici o implicare la repartizarea ulterioară a terenului dat în folosință fiului său de către Primăria Japca.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 iunie 2021, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a menționat că, instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere al utilității, veridicității și coroborării, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, ajungând la concluzia, că vina inculpatei Brăilian Raisa în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 327 alin. (1) și art. 332 alin.(1) Cod penal, s-a confirmat pe deplin.

Necătând la faptul că inculpata Brăilian Raisa nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunilor incriminate, săvârșirea infracțiunilor este dovedită prin următoarele probe administrate, cercetate de către instanța de fond, cercetate suplimentar și verificate în ședința instanței de apel și anume: declarațiile părții vătămate Ucrainciuc Aculina, declarațiile martorilor Covali Valerii, Loghin Serghei, Cornea Valerii, Galben Nadejda, Prisacaru Iulia.

La fel, în confirmarea vinovăției cet. Brăilian Raisa, instanța de apel considerat necesar de a reține și probele scrise care au fost analizate și verificate de prima instanță, și anume: procesul-verbal de ridicare din 11.04.2016, prin care din Oficiul Cadastral Teritorial Florești au fost ridicate copii din Registrul bunurilor imobile a imobilului cu numărul cadastral xxxx, cu anexe; procesul-verbal de ridicare din 06.07.2016, prin care de la notarul public Goinic Cristina a fost ridicat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. xxxx, eliberat pe numele lui Brăilian Anatolie; lista beneficiarilor de terenuri din fondul de rezervă al primăriei din care se confirmă atribuirea terenului agricol pe numele lui Ucrainciuc Serghei prin dispoziția primarului nr. 2 din 25.02.1999; raportul de expertiză grafoscopică nr. 225 din 15.11.2016, prin care se confirmă că semnăturile din titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren xxxx din 24.09.2012 eliberat pe numele lui Brăilian Anatolie în rubrica "secretarul" a fost efectuată de Brăilian Raisa și în rubrica "Inginer pentru reglementarea regimului proprietății funciare", la fel, este efectuată

de Brăilean Raisa; certificatul nr. xxx din 17.05.2017 eliberat de primăria com. Japca, r-nul Florești, prin care se confirmă că cet. Ucrainciuc Mihail Ion este deținătorul de teren agricol cu suprafața de 0,78 ha pe terenul din fondul de rezervă al primăriei. Instanța de apel a admis acest certificat în calitatea lui de probă, deoarece conținutul acestui certificat coroborează cu declarațiile părții vătămate Ucrainciuc Aculina și a martorilor Galben Nadejda, Prisacaru Iulia, Covali Valeriu, Cornea Valeriu și Loghin Serghei.

Instanța de apel, analizând declarațiile succesoriului părții vătămate Ucrainciuc Aculina, a martorilor, a considerat că acestea sunt veridice, relatează adevărul, sunt consecvente, consecutive pe tot parcursul procesului, care coroborează cu probele materiale scrise cercetate în ședința de judecată.

În acest context nu există temeii pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

Partea apărării, în conținutul apelului depus, a menționat despre declarațiile unor martori indicați de prima instanță în conținutul sentinței emise, și anume Tuceac Elena, Brăilian Anatolie, Ucrainciuc Dionise, Galben Simion și Ghimpu Corneliu, care nu au fost audiați în fața primei instanțe. Instanța de apel a considerat necesar de a admite acest argument al apărării și a respins declarațiile acestor martori din calitatea lor de probe în confirmarea vinovăției cet. Brăilian Raisa deoarece au fost admise de prima instanță contrar prevederilor art. 384 alin. (4) Cod de procedură penală, însă necătând la respingerea acestor declarații drept probe în confirmarea vinovăției inculpatei Brăilian Raisa, a considerat vinovăția acesteia dovedită prin restul probelor cercetate nemijlocit în prima instanță și verificate în instanța de apel, fiind expuse mai sus în conținutul deciziei.

Instanța de apel nu a putut admite ca temeii de casare a sentinței nici argumentele avocatului privind recunoașterea neîntemeiată a cet. Ucrainciuc Aculina în calitatea ei de parte vătămată, deoarece în cadrul ședințelor de judecată s-a stabilit cu certitudine, că anume Ucrainciuc Aculina este succesoriul decedatului Ucrainciuc Mihail, care dispune de dreptul de a primi prejudicial cauzat de Brăilian Raisa.

Instanța de apel a considerat neîntemeiată și poziția părții apărării care a indicat despre lipsa unui document ce confirmă dreptul de proprietate a terenului pe numele lui Ucrainciuc Mihail, deoarece acest argument contravine informației secretarului consiliului comunal Japca și certificatului nr. xxx din 17.05.2017.

Instanța de apel, la fel, a considerat necesar de a critica argumentele avocatului care a indicat dreptul de posesie a terenului după Ucrainciuc Mihail și nu dreptul de proprietate, deoarece actele date confirmă transmiterea terenului în proprietate lui Ucrainciuc Mihail și nu în folosință. Instanța de apel a menționat că transmiterea în folosință a unui teren are loc în baza unui contract, care stabilesc condițiile de folosire a terenului, pe când din informația consiliului Japca s-a stabilit că terenul a fost transmis lui Ucrainciuc Mihail necondiționat.

În baza celor expuse, instanța de apel a ajuns la concluzia, că apelurile declarate de inculpatul Brăilian Raisa și avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatei sunt nefondate și urmează a fi respinse, iar sentința instanței de fond fiind legală, motivată și întemeiată, bazată pe o apreciere amplă a probelor administrate, urmează a fi menținută fără modificări.

La fel, instanța de apel a considerat necesar de a păstra soluția primei instanțe privind admiterea acțiunii civile și încasarea daunei cauzate de inculpată în folosul cet. Ucrainciuc Aculina, or poziția apărării privind necesitatea respingerii acțiunii pe motivul expirării termenului de prescripție privind aplicarea pedepsei penale nu este temei legal de respingere a acțiunii civile, or prima instanță a recunoscut inculpata Brăilian Raisa vinovată în cele incriminate respectiv aceasta fiind obligată să achite prejudiciul cauzat prin acțiunile infracționale.

5. Avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatei, în temeiul pct. 6) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, contestă cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința cet. Brăilian Raisa.

5.1. În motivarea recursului ordinar invocă următoarele aspecte:

- instanța de apel a expus declarațiile unor martori care au fost distorsionate în conținutul sentinței de către instanța de fond și pe care instanța de apel nu le-a verificat. Apărarea a solicitat să fie verificate declarațiile martorilor prin comparație a înscrisurilor audio, care distorsionat au fost menționate în textul sentinței, cât și în textul deciziei instanței de apel (declarațiile părții vătămate Ucrainciuc Aculina și a martorilor Covali Valerii, Loghin Serghei, Cornea Valerii, Galben Nadejda, Prisacaru Iulia);

- instanța de apel a ignorat faptul că actele eliberate de Cadastru, nu pot sta la baza învinuirii inculpatei, deoarece conținutul lor nu conține careva probe acuzatorii. Aceste acte doar constată niște evenimente, acțiuni sau drepturi a persoanelor consemnate în ele.

Instanța de apel eronat a acceptat aceste probe ca probe acuzatorii, deoarece lista beneficiarilor de terenuri din fondul de rezervă al primăriei din care se confirmă atribuirea terenului agricol pe numele lui Ucrainciuc Serghei prin dispoziția primarului nr. 2 din 25.02.1999 - este o notă informativă, care confirmă atribuirea terenului agricol defunctului Ucrainciuc Mihail dar nu dreptul de proprietate, iar raportul de expertiză grafoscopică nr. xxx din 15.11.2016, prin care s-a confirmat că semnăturile din titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. xxxx din 24.09.2012, eliberat pe numele lui Brăilian Anatolie, în rubrica "Secretarul", a fost efectuată de Brăilian Raisa - dovedește faptul, recunoscut de inculpată, că dânsa a semnat în lipsa de la serviciu a secretarului, fapt care dânsul a declarat în fața instanței și această probă nu poate fi acuzatorie. Titlul de proprietate, conform declarațiilor martorilor se întocmește de Cadastrul raional și se transmite la primăria locală doar pentru semnare;

- instanțele de fond au dat o încadrare juridică greșită faptei imputate inculpatei, fapt care, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, servește temei pentru recurs;

- instanța de apel a ignorat faptul că Brăilian Raisa nu a întocmit personal titlurile de proprietate, ea le-a semnat fiind obligată prima dată, cât și a doua oară, după corectarea numărului de Titlu de către Cadastrul raional;

- acuzatorul de stat nu a prezentat nici o probă pertinentă, concludentă și utilă care ar dovedi că Brăilian Raisa a introdus careva date vădit false în Titlurile menționate și astfel, aceste Titluri au fost falsificate. Din materialele dosarului este evident, că au fost eronat menționate numerele cadastrale și ulterior Cadastrul raional le-a corectat. Nici un deținător al acestor Titluri nu a avut careva pretenții, la fel și primăria Japca nu a avut careva pretenții la conținutul acestor titluri;

- instanța de apel a ignorat faptul că lipsește careva raport de expertiză care confirmă că Titlurile au fost falsificate, ignoră faptul că Brăilian Raisa a semnat în rubrica „Secretar” cu semnătura personală, fiind obligată de a semna în lipsa acestuia.

La fel, instanța de apel a ignorat faptul că nu a fost adusă nici o probă, careva notă informativă cu privire la faptul că decizia Consiliului comunal Japca nr. 5/5 din 06.07.2000 este una eronată;

- instanța de apel incorect a menționat raționamentul că există în latura obiectivă a acțiunilor inculpatei date vădit false ori de falsificare a unor astfel de documente, deoarece Titlurile de proprietate menționate mai sus au suferit corectare de către Cadastrul raional în ce privește numărul lor, iar inculpata a semnat cu semnătura sa, care nu este falsificată, potrivit raportului de expertiză grafologică, la rubrica “Secretar”, deoarece secretarul lipsea la locul de serviciu, fapt confirmat personal de martor în fața instanței;

- la fel, instanța de apel incorect a menționat raționamentul în ce privește latura subiectivă a infracțiunii: 1) interes material; 2) alte interese personale - deoarece dânsa nu putea să aibă și primi careva interes material și personal. Titlurile de proprietate sunt întocmite de către Cadastrul raional și transmise pentru semnare primăriilor locale, fapt confirmat de către martorii acuzării. În speță a fost corectat de către Cadastrul raional doar numărul Titlului de proprietate;

- instanța de apel insuficient a verificat legalitatea sentinței, a dat o încadrare juridică greșită faptelor inculpatei și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel;

- în speță lipsește dovada dreptului de proprietate a fiului decedat, evident Ucrainciuc Aculina nu poate avea statut de succesor legal și încetarea urmăririi penale în baza prescripției tragerii la răspundere penală presupune încetarea oricăror altor sancțiuni față de inculpat.

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de către avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatei, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece temeiurile la care se

referă recurentul nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezentei erori de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel. Or, instanța de apel a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate în instanță, conform materialelor din dosar, iar conținutul deciziei corespunde prevederilor art. 414, 417 Cod de procedură penală.

7. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căroră *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.*

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de apel, raportată la argumentele invocate în recurs, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii

procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, chiar dacă dispozițiile art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale impun instanțele naționale să-și motiveze deciziile (*hotărârea Boldea versus România*), această obligație nu presupune existența unor răspunsuri detaliate la fiecare problemă ridicată, fiind suficient să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, cu atât mai mult când este în situația pronunțării unei noi hotărâri, și să răspundă argumentat la criticile invocate de părți, or doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Înainte de a purcede la expunerea de motive, care au stat la baza casării integrale a deciziei instanței de apel și dispunerii rejudecării de către instanța de apel, Colegiul ține să evidențieze că, încadrarea juridică a faptei are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecății determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia. Mecanismul de încadrare juridică a faptei presupune implicit stabilirea textului din legea penală, care prevede și sancționează fapta socialmente periculoasă ce face obiectul cauzei penale.

La caz, a fost declarat recurs ordinar de avocatul inculpatei, care pledează pentru casarea deciziei de condamnare a inculpatului, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpata să fie achitată, pe motiv că fapta incriminată nu întrunește elementele infracțiunii.

Drept temeiuri pentru recurs apărătorul invocă art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală.

Potrivit prevederilor art. 419 Cod de procedură penală, *rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.*

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi procesuale obligatorii menționate supra, nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului de către instanțele ierarhic inferioare.

În materie penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane și, implicit, cu privire la încadrarea juridică a faptei pe care instanța o poate reține împotriva acesteia, este o condiție esențială a echității procedurii.

Astfel, prin sentință, inculpata Brăilian Raisa a fost recunoscută vinovată de faptul că activând în funcția de specialist pentru reglementarea proprietății funciare a primăriei comunei Japca r-nul Florești, și folosindu-se de situația de serviciu, urmărind scopul repartizării ilegale în proprietate privată fiului său Brăilian Anatolie, a unui lot de teren agricol cu suprafața de 0,7799 ha pe teritoriul primăriei com. Japca, în interes material și personal, a camuflat acțiunile sale ilegale și a redat acestor acțiuni un aspect legal în vederea obținerii scopului său de împrumut ilegală a fiului său Brăilian Anatolie cu lotul de teren agricol indicat supra.

Potrivit Dispoziției primarului comunei Japca nr. 2 din 25.02.1999, terenul agricol în litigiu cu suprafața de 0,7799 ha aparținea cet. Ucrainciuc Mihail, căruia i-a fost repartizat din fondul de rezervă al primăriei.

Astfel, prin aceste acțiuni, Brăilian Raisa a cauzat daune în proporții considerabile, în sumă de 11 305 lei, reprezentantului (succesorului) părții vătămate, Ucrainciuc Aculina.

Potrivit prevederilor art. art. 12 și 13 din Codul funciar, aprobat prin Legea RM nr. 828 din 25.15.1991, *autentificarea dreptului de proprietate asupra cotei de teren echivalent se face în baza hotărârii autorităților administrației publice locale prin eliberarea unui titlu ce confirmă acest drept. Primăria satului (comunei) eliberează titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru fiecare teren, înregistrează proprietarii terenului în registrul cadastral al deținătorilor de terenuri.*

Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren este prevăzut în Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 449 din 29.06.1999 despre aprobarea modelelor unice ale documentelor, ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară.

Potrivit materialelor cauzei Colegiul constată, că partea acuzării în calitate de probe ce ar confirma că cet. Ucrainciuc Mihail, a deținut dreptul de proprietate asupra lotului de teren agricol în litigiu cu suprafața de 0,7799, a prezentat *certificatul nr. xxx din 17.05.2017 eliberat de primăria com. Japca r-nul Florești (f.d. 42, vol. II) și lista beneficiarilor de terenuri din fondul de rezervă al primăriei com. Japca r-nul Florești (f.d. 120, vol. I).*

Instanța de apel rejudecând cauza a reținut aceste probe drept pertinente, concludente și utile, ce confirmă transmiterea terenului în litigiu în proprietatea cet. Ucrainciuc Mihail și nu în folosință, după cum a invocat partea apărării.

Având în vedere dispozițiile legale menționate supra, în raport cu cele reținute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit constată că, lista prezentată constituie o notă informativă care confirmă atribuirea terenului agricol pe numele lui Ucrainciuc Mihail prin Dispoziția primarului comunei Japca nr. xxx din 25.02.1999, însă nu și dreptul de proprietate a acestuia. Iar certificatul menționat, la fel, confirmă faptul că Ucrainciuc Mihail, a fost deținător de teren agricol cu suprafața de 0,78 ha pe terenul din fondul de rezervă al primăriei din anul 1999 până în anul 2006, și nu constituie un act juridic care ar confirma dreptul de proprietate asupra terenului menționat.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal constată că, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii contradictorii și nemotivate.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu a respins argumentat toate alegațiile apelanților invocate în apelurile declarate și nu a formulat o motivare corespunzătoare vizavi de chestiunile care au importanță decisivă în cauză, prin ce a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, și că recursul de pe rol este întemeiat.

În mare parte, soluția instanței de recurs de a dispune rejudecarea se bazează pe statuările Curții Europene în speța *Năvoloacă c. Moldovei* (cererea nr. 25236/02), hotărârea din 16.12.2008, unde Curtea având a se pronunța asupra cauzei a considerat că chestiunile care urmau a fi hotărâte de către Curtea Supremă de Justiție nu puteau fi examinate în mod corespunzător, ca chestiuni ce țin de un proces echitabil, fără o apreciere directă a circumstanțelor factologice prezentate de părți pe marginea speței deferite judecării. Având în vedere că, Curtea Supremă de Justiție nu are competența să facă o examinare directă în fapt, ea are competența de a dispune rejudecarea cauzei de către instanța ierarhic inferioară, în speță, ținându-se cont inclusiv de faptul că și sentința primei instanțe este una viciată, echitatea cere ca Curtea Supremă de Justiție să dispună rejudecarea cauzei.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să înlătore erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă și prevederilor art. 417-418 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate în coroborare cu faptele stabilite în ședința de judecată și legalitatea probelor cercetate nemijlocit în ședința de judecată, ținând cont de

motivele invocate în apel și dispozițiile expuse la *pct. 7* al prezentei decizii și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) *pct. 2) lit. c)* Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 iunie 2021, în cauza penală privind-o pe **Brăilian Raisa Xxxxx**, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **04 martie 2022**.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor